

Tandrčak

Dičiji list na bunjevačkom jeziku • Subatica, jun 2026. • Godina XIX

broj
212

RIČ UREDNIKA

Draga dico,

stigo je i taj dugo čekani jun misec, lito je tu. Virujemo da su niki od vas bili zdravo nestrpljivi da se škulska godina završi. Sad je to već zdravo blizu. Niki će krenit na jesen u sridnju škulu, niki u posljednju godinu osnovne, a niki će još koju godinu u osnovnu. Od učiteljica do nastavnica ne mož se u dva skoka. Kako god da kod vas stoje stvari, mi se nadamo da ste s ocinama bili vridni ko naši stari s risom i berbom kuruza. Nižite još dok imate kada dobre ocine i slažite ji u svoje čardake i džakove za vrime kad će vam tribat i više nego što sad mislite.

T. K. M.

Urednik:

Tihomir Kujundžić Matković

Tehnički urednik:

Tihomir Kujundžić Matković

Lektor:

Nikola Stantić

Ilustracije:

DALL-E

Saradnici:

**Ana Vojnić Kortmiš, Ruža Josić,
Slađana Marković Štetak**

Tiraž: **1.000**

Štampa: **Rotografika, Subatica**

List je upisan u Registar javnih glasila Agencije za privredne registre Republike Srbije pod registarskim brojem: NV000431

COBISS SR-ID 228104199

CIP - Katalogizacija u publikaciji Biblioteke Matice srpske, Novi Sad
087.5

Pridstavi se drugarima

Pridstavi se svojim drugarima koji čitaje "Tandrčak". Ja sam **Lara Šimić**, učenica sam 2/a razreda, OŠ "Đuro Salaj" u Subatici.

Koji je tvoj omiljeni predmet u škuli?

Najviše volim bunjevački jezik i matematiku. Bunjevački volim jel upoznajem običaje, idem na takmičenja, deklamujem, glumim... A matematiku volim zato što je izazov za razmišljanje. I tu se volim takmičit.

Koji je tvoj hobi?

Moj hobi je folklor. Na folklor idem od svoje 6. godine, igram u KUDŽ "Bratstvo". Tamo se lipo družimo, imam drugare, putujemo na smotre. Najviše volim igrat "Gružu" i "Jovicu".

Ko je tvoj najbolji drugi/dругarica?

Moja najbolja drugarica zove se Nađa. Ona ide samnom u razred, sidimo zajedno. Lipo se družimo i pomažemo jedna drugoj.

Šta bi volila bit kad porasteš?

Kad porastem volim bi bit medicinska sestra. Da pomažem ljudima kojima je potrebna pomoć.

Šta najviše voliš na časovima bunjevačkog?

Na časovima bunjevačkog najviše volim kad imamo radionice i pravimo tušta zanimljivi stvari.

T. K. M.

Kroz sigru čuvali običaje

Na Đorđević salašu na Paliću održana je tradicionalna ekskurzija za osnovnce koji pohađaje izborni predmet Bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture. Organizatori su bili Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine i Fondacija "Mijo Mandić".

Dicu i pridavače bunjevačkog dočekała je pridsidnica BNS **dr Suzana Kujundžić Ostojić**. Ona je dici poželila da se lipo družje i provedu, ko i da nauče što god u edukativnom dilu programa ekskurzije.

Tako je i počelo, kreativnom radionicom u kojoj su osnovci po grupama nuz svoje pridavače pravili kraljičke kape od krep papira i kartona. Praveć ove kape upoznali su se s važnim detaljom ovog starog bunjevačkog običaja. Dok su jedni oživljavali tradiciju, drugi su, ipak, izabrali sport. Igro se mali fudbal, košarka i odbojka. Pošto je radionica uspišno završena, došlo je vrime da dice vide kraljičku povorku u tradicionalnim nošnjama. Tako su uživo mogle čut kraljičke pisme i vidit sam običaj uživo. Pridstavljanje običaja okupljenoj dici povireno je **Jadranski Tikvicki**, u ime Odbora za obrazovanje BNS-a.

Edukativnom dilu programa ekskurzije prisustvovali su i članovi izvršnog odobra BNS, **Miroslav Vojnić Hajduk**, **Slavica Saulić** i **Tihomir Vrbanović**.

Nakon pridstavljanja Kraljica, došlo je vrime za užnu. Za ono što slidilo svakako njim je tribalo energije. Podmladak KUDŽ „Bratstvo“ u prisustvu **Antuša** i **Zagorke Romić** pokazivo je nuz zvuke tamburice korake kola.

Dica su formirala „Veliko bunjevačko kolo“ oko svoji instruktora i učila na licu mista kako se igra. Bio je ovo lip način da se nagovisti kraj još jedne škulske godine. Posli drugog edukativnog dila programa i igranja u kolu, dica su dobila još malo vrimena da se zanimaje čime oni žele. Išlo se pecat, sigrat vije, sidit u ladu i uživat. Nedugo potom stigo je i sladoled za svakog đaka. Sladoled se brzo otopio i poijo, virujemo da sićanje na kraljičke pisme i „đaćko kolo“ u sićanju dice još dugo neće.

T. K. M.

“Lipa rič” okupila male stvaraoce

Ko i raniji godina Bunjevačka matica sabrala je na jedno mjesto sve male autore tekstova i pisama koji stvaraju na svojem maternjem jeziku. Program je vodila učiteljica **Slađana Marković Štetak**, nosilac projekta. Ona se zafalila na dobrom odzivu na konkurs, kako dicit tako i pridavačima koji nepristano rade na njevom motivisanju i usmiravanju. Glavni razlog za okupljanje bila je naravno podjela nagrada i zafalnica svim nagrađenim učenicima. Žiri koji je o tom odlučivo činili su: **Geza Babijanović**, **Mijo Mandić** i **Zvonko Stantić**.

Evo kako izgleda spisak nagrađenih na 18. konkursu “Bunjevačka lipa rič”:

Poezija 1-4 razred

1. mjesto, **Leo Bešlin**, 4. razred, OŠ “Matija Gubec” iz Gornjeg Tavankuta, s pismom “Moj dida”
2. mjesto, **Aleksa Gabrić**, 4. razred, OŠ “Majšanski put” iz Subatice, s pismom “Dva druga”
3. mjesto, **Nikola Jakić**, 2. razred, OŠ “Majšanski put” iz Subatice, s pismom “Igra”.

Proza 1-4 razred

1. mjesto, **Filip Stantić**, 3. razred, OŠ “Matko Vuković” iz Subatice, s proznom dilom “Božić”
2. mjesto, **Jovana Orčić**, 2. razred, OŠ “Vuk Karadžić” iz Bajmaka, s proznom dilom “Moje omiljeno jesenje voće”

Poezija 5-8 razred

1. mjesto, **Milana Lukić**, 6. razred, OŠ “Đuro Salaj” iz Subatice, s pismom “Salaš stari”
2. mjesto, **Noel Letić**, 6. razred, OŠ “Đuro Salaj” iz Subatice, s pismom “Dud”

Proza 5-8 razred

1. mjesto, **Milica Mačković**, 6. razred, OŠ “Matko Vuković” iz Subatice, s proznom dilom “Uspomena na 1. maj”
2. mjesto, **Mihaela Vukov**, 7. razred, OŠ “Pionir” iz Starog Žednika, s proznom dilom “Berba kuruza”

Specijalna nagrada pripala je **Lani Rogić**, učenica 6. razreda OŠ “Đuro Salaj” iz Subatice, za literarna dila “Na mom salašu” i “Moje ravno polje”.

Učiteljici **Svetlani Morner** iz Bajmaka dodijeljeno je priznanje za najveći broj poslanih radova upravo od djece kojoj ona pridaje bunjevački.

Kulturno umjetnički program upotpunili su sami đaci, čitajući svoje radove ko i muzički duo **Jasna Vasić** na tamburici i **Miroslav Bićanin** na harmonici, nuz nji je pivo ženski hor “Veselice” iz Subatice.

Med uglednim gostima na promociji 18. zbornika “Bunjevačka lipa rič” bili su i **Nenad Ostojić**, član gradskog vića zadužen za oblast obrazovanja, ko i **Miroslav Vojnić Hajduk**, član Odbora za kulturu BNS.

Divanili smo s jednom od nagrađenih učenica, bila je to **Milica Mačković**, učenica 6. razreda OŠ “Matko Vuković”. Evo kako je teko naš divan:

Jesil iznenađena nagradom i koliko ti znači?

Jesam iznenađena puno, znači mi jel volim pisat.

Jel ovo prvi put da si nagrađena?

Jeste, prvi put jel prvi put se sam se i prijavila na takmičenje.

Pošto si med nagrađenima ove godine, da li će ti ova nagrada bit podstrik za dalje angažovanje?

Pa ja mislim da sigurno oće, volila bi i na godinu poslat radove.

Realizaciju projekta “Bunjevačka lipa rič” omogućili su: Bunjevačka matica, Grad Subatica i Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s virskim zajednicama.

Salaš stari

Ima jedan salaš stari
Koji čuva stare stvari.
U avliji đeram stari
s kojeg smo vodu pili
kad god smo žedni bili.

Kroz žito mriši letnja rosa,
Zasja zora, zacakli se kosa.
Za žetvu ona se sprema,
ko je naoštrio problem sad nema.

Gvozdена pegla
na žeravu sića,
tako je majka peglala
kad smo bili dica.

Miris dunja budi uspomene blage
dok dolaf šapće priče stare i drage.
Soba puna sna, di vrime staje,
U srcu se radost osti, ljubav ne prestaje.

Milana Lukić, 6. razred
OŠ „Đuro Salaj“ Subatica

*Pisma Milane Lukić osvojila je 1. misto
u kategoriji starijeg uzrasta na 18. Konkursu
Bunjevačke matice „Bunjevačka lipa rič“.*

Moj dida

Moj je dida bećar bio
Al je svima dobro tío
Pogled čvrst je imo
Njime se mi ponosimo.

Kad u voćnjak krene
On uvijek povede i mene.
Sve nas u red postrojio
Jer je on glavni bio.

Šta se mož znalo se,
Voća tušta bralo se
Znali smo i šta se smi
Malo smo se i sigrali.

Pauze su kratke bile,
Voćke lipe, slatke, zrile,
Dok sunce zađe za brig
Poso se moro završit.

Mom je tati pomagao,
Dok je on odrasto,
Da što više on nauči,
Posle znanje meni pribaci.

Mnogo toga mene je naučio
Pored njega siguran sam bio
Nije dao da budem vošten,
Neg me učio da budem pošten.

Od toliko rada, ruke mu ispucale
Meni take nikad nisu smetale.
Od posla umoran mene je grlio.
Moj je dida uvijek za ponos bio.

Leo Bešlin, 4. razred
OŠ "Matija Gubec", Gornji Tavankut

*Pisma Lea Bešlina osvojila je 1. mjesto
u kategoriji mlađeg uzrasta na 18. Konkursu
Bunjevačke matice „Bunjevačka lipa rič“.*

Varljivo lito

– Zašto ovo lito nije
ko što j' lane bilo?
Lugavo je nebo stalno,
sunce se sakrilo.

Jel rđavo možda bilo
pa u ćoši se odmara
ne daju mu roditelji
– da po nebu luta, šara.

Pa zašto su tako strogi?
u čudu se Joso pita,
neće valjda cili raspust
proć brez onog pravog lita?

Tiši njega dida stari –
Dite moje, ne brini se,
biće sunca, lipi dana,
avgust tu je – pripravi se!

Pored škole, bazen plavi,
nestrpljivo tebe čeka,
a i Palić, pa pecanje,
duge šetnje, trava meka.

Sigranja će bit napretek,
poslušaj šta dida veli.
Litu svakom dite treba
da se obaško veseli.

Ana Popov

Klin čorba

U davno vrijeme išo jedan vojnik kući iz vojske. Šipčio išo je pišice, jel se kadgod tako najviše putovalo. Već je i ogladnijo, al nije imo novaca da štogod kupi za ilo. Ugleda jedan salaš, pa ode tamo, pokvrca na vrata pa uđe unutra. A u kući sidi jedna starija žena. On je pozdravi pa kaže da je zdravo gladan, da mu starica da štogod da poide, a ona mu na to veli da nema ništa. Onda vojnik kaže: **-Dajte mi jednu labošku i vode, pa ću ja meni skuvan klin čorbū.** Žena mu donese što je isko, on metne to na šporelj pa iz džepa izvadi jedan klin pa metne u čorbu, još zaište malo soli da osoli čorbu, ona mu i to donese, pa sad već radoznalo čeka da vidi kako je ta klin čorba.

Sad zaište vojnik da mu donese malo masti da zaprži čorbu. Žena mu drage volje donese i to. Vojnik kaže da mu da malo brašno, on i brašno umiša u čorbu, pa kaže molim vas dajte mi tri jajeta a žena sve potrči i donese samo da vidi gotovu klin čorbu jel tako štogod nikad nije ni pravila ni ila u životu.

On jaja polupa pa razmuti u čorbi. Kad se se jaja skuvala, vojnik izvadi klin pa metne u džep a čorbu poide, pa ode svojim putom. A žena sva srićna kaže: **-Fala ti Bože što sam naučila od tog vojnika, da nije došo onda ne bi znala kako skuvat klin čorbu!**

Ana Vojnić Kortmiš

Sofija

Mudrost satkana
suncovim zrakom
i travkom beskrajno
zelene boje.

Suza rosom prolivena
vrbova grana opuštена
blagost beskrajem
raširena.

Pauk što niti -
beskrajne mriže plete
mirisom zrilosti
a dušom diteta.

I more plavo
jedro bilo blistavo
i bude pina
knjiga suncom ispunjena.

I svaka strana
dičijom maštom satkana
krila tice,
ravnice snohvatice.

Sofija,
mudrost vascila,
i centar svita
u duši diteta.

Geza Babijanović

Kako nastaju blizanci

Svi volimo vidit mladunce razni vrsta životinja, kadkad oni su duplo simpatičniji. Rode se dvi identične jedinke. Kako se to dešava i šta priroda radi da ovaj fenomen postane stvarnost – saznaćete u ovom tekstu. Kod svi sisara život nastaje ćelijom koja se razvija diobom, od jedne nastaju dvi ćelije, od dvi četiri, od četiri osam, i tako plod prolazi kroz faze razvitka do samog rođenja. Postoje zapravo dvi vrste blizanaca. Prva vrsta nastaje kad svaka oplodena jajna ćelija počinje svoj razvitak posebno, onda se dobiju dvojajčani blizanci. Oni se po rođenju ipak malo razlikuju, al frapantno liče i razlike med njima opšte nije lako nać letimićnim pogledom.

Druga vrsta blizanaca je rića, al i zanimljivija. Ovaki blizanci nastaju tako što se jedna početna ćelija rascipi na dvi, pa je sav njev dalji razvitak po toj inerciji – identičan. Raćaju se dvi jedinke koje se baš nipoćemu ne razlikuju. Kopija su jedna drugoj, moglo bi se kazat.

Nuz isti izgled, jedinke nose i iste sklonosti odrećenim bolestima, ćak i preference u ishrani, generalnu narav, itd. Zanimljivo da je fenomen blizanaca kod maćaka relativno rićak. Njeva genetika stvara varijetete moćda ne baš uvik maštovito, al u jednom leglu vrlo je ritka pojava nać dva ista maćeta. Nauka još traći potpuno objašnjene zašto se nika ćelije u tako ranom stadijumu razvića odlućivaje razdilit na dvi pole. Priroda je puna pitanja brez odgovora, a moćda je baš to ono što je ćini velićanstvenom.

T. K. M.

Kanjoni - vajarsko dilo prirode

Kanjoni nisu obične doline, odlikuju ji strme litice s obadvi strane rijeke koja između njih protiče. Procesom erozije voda strpljivo spira useke i tako nastaju kanjoni. Taj proces nazivamo erozijom. Da bi se dolina okarakterisala kao kanjon, mora ispuniti određene geografske kriterijume, to jest imati neke odlike. Kanjon po pravilu mora biti dublji nego što je širok. Strane mu moraju biti strme, gotovo uspravne. Kanjon podrazumijeva i rijeku, koja ga oblikuje. Neki kanjoni imaju i pećine na tako nepristupačnim mjestima da su malo ili nimalo istražene. Na tako negostoljubivim i skrivenim mjestima najbolje se vidi kako se narav prirode mijenja hiljadama godina unatrag. Jedan od najpoznatiji kanjona na svijetu je svakako Veliki kanjon (Grand Canyon) u Sjedinjenim Američkim Državama. Ovaj kanjon čiji je raspon na nekim mjestima i preko 10km stvorila je rijeka Kolorado.

Kanjon je dugačak stotinama kilometara, a osim Velikog kineskog zida, također je jasno uočljiv na našoj planeti. Zidovi Velikog kanjona smanjuju se kako se odlike tla i kretni stina mijenja, od crvene preko narandžaste, do braon. U Africi je jedan od velikih kanjona Riš kanjon (Fish Canyon). U Evropi i našem okruženju ima također poznati kanjona. To su kanjon na Tari i kanjon rijeke Morače. Okruženi su gustom šumom što privlači avanturiste i ljude željne borbe sa čudima prirode vožnjom kajaka. Dno mora također zna biti dom kanjonima, ali oni nisu vidljivi običnom svijetu. Za njih znaju geolozi i drugi ljudi koji se bave izučavanjem podvodnog svijeta. Kanjoni su svjedoci koliko rijeka snažno i postojano oblikuje reljef čak i kad nije nabujala. Njezina snaga nije u silovitosti kratkog daha, već ustrajnom proticanju.

Pametnan, pametniji, Mensa!

Ljudi su se uvijek rado ponosili svojom inteligencijom, načina na koji se ona definiše ipak su se razlikovali od slučaja do slučaja. Da bi imali ujednačene kriterijume i načine provire bila je potrebna organizacija ko što je Mensa. Ova organizacija okuplja nike od najpametniji ljudi na svitu, osnovana je 1946. godine u Oksfordu, u Engleskoj. Njezini osnivači bili su **Lanselot Ver** (Lancelot Ware) i **Roland Beril** (Roland Berrill). Ideja vodilja bila je da ljudi sa visokim koeficijentom inteligencije divane, razminjivaje mišljenja i zanimljive ideje po mnogim bitnim pitanjima u društvu. Priprika za članstvo nikad nije bila na osnovu materijalnog statusa, pola el porikla osobe. Očekiva se samo da testovi budu uspišno rišeni. Testove koje Mensa ima za svoje potencijalne članove fokusiraje se na logično razmišljanje i uočavanje obrazaca u rišavanju od strane kandidata.

Kadkad su to crteži med kojima triba pripoznat skriven oblik, kadkad su tekstualnog sadržaja. U Mensi naglašavaje da za njeve testove ne triba toliko formalno obrazovanje, koliko prirodna razboritost polaznika. Polaznici testove rišavaje sami u prostoriji, vrimenski su ograničeni pa je mudro priskočit pitanje kod kojeg je zapelo. Da ne bi trpila pitanja koja se mogu rišit. Mensa danas postoji u velikom broju zemalja svita, gotovo da nema kutka na planeti na kojem nemaje bar jednu svoju kancelariju. Zato je i njevo članstvo šaroliko, a dio članova dolazi i iz naše zemlje. Vama je još rano za Mensu jel niste navršili 18 godina, al to ne znači da ne tribate vižbat ako jednog dana i vi poželite bit dio ovog svitski poznatog udruženja, biće to svakako vaša pametna odluka!

T. K. M.

Monopol - sigra za ambiciozne

Ako mislite da ste iskusni s novcima, da znate kad treba uložiti, a kad povući uloženo, onda je za vas „Monopol“ savršena sigra! U njoj ćete u praksi moć pokazati svoje vještine. Sigra „Monopol“ nastala je početkom prošlog vijeka u Sjedinjenim Američkim Državama. Originalnu verziju ove popularne društvene sigre osmislila je Elizabeth Megi (Elizabeth Magie). Popularnost koju je igra doživjela privukla je pažnju korporativnog svijeta, pa sad pravo na nju polaže kompanija „Hasbro“, koja ima licencu za njezinu prodaju širom svijeta.

„Monopol“, kaka je to sigra?

Na početku igre svaki igrač dobija određenu količinu novaca. Bacaje se kockice i figurice svakog igrača kreću se po tabli. Kad igrač stane na slobodnu ulicu, može je kupiti. Ako koji drugi igrač stane baš tamo, mora plaćati kiriju da ne bi bio vraćen natrag.

Kad igrač skupi sve ulice iste boje, slobodan je graditi kuće, pa i hotele. U takvim okolnostima zalutati na vaša polja košta fajn više i papreno će koštati protivničke igrače. Na tabli osim prilika za investiciju ima tušta iz realnog života, pa se i tu treba snaći. Nike vam donose pridnost a niki probleme.

Cilj sigre: Ne ostanite bez novaca!

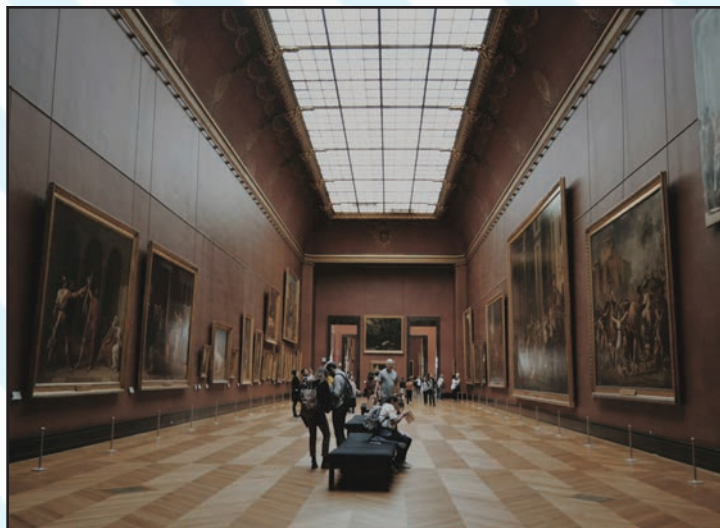
„Monopol“ osim svoje kompleksnosti ima jednostavan kriterij za pobjedu – ne bit taj igrač koji je osto bez novaca! Čak i ako niste vični investiraju, ova igra vas može naučiti strateškom načinu razmišljanja, boljem raspolaganju onog što imate, ali možda i najvažnije – strpljenju u namirama koje ko igrač imate. Ako savladate brzopletost u odlukama, „Monopol“ će se pokazati ko igra u kojoj možete baš napridovati, i dobro se zabaviti!

T. K. M.

Najveći muzeji svita

Zemlje i kulture bogate su onoliko koliko su kadre sačuvati svoju prošlost. U tom nastojanju muzeji imaju ogromnu ulogu, moglo bi se kazati i ključnu. U ovom tekstu saznaće ponešto o pet najvećih muzeja na svijetu. Ako vas jedared put nanese baš na jednu od tih strana svijeta, obavezno nađite vremena za muzej!

Muzej "Luvr" – Francuska

Ovo je vjerojatno najpoznatiji i najveći muzej na svijetu. U svojim počecima imao je sasvim drugu funkciju, služio je kao palača kraljeva Francuske. Danas čuva vrhunske brojeve eksponata iz svijeta umjetnosti. Možda ga je najpoznatijim učinila originalna slika Mona Lize, drugi će kazati da su to mumije iz Egipta, predmeti koji svjedoče o svakodnevnom životu antičke Grčke i Rimskog carstva. Kako bilo, u Pariz doći, a ne kupiti karte za "Luvr" je stvarno peh.

Britanski muzej u Londonu

Ovaj muzej postoji još od sredine 18. vijeka. Može se pohvaliti ogromnim brojem artefakata iz cijelog svijeta. Kamen "Rozeta" jedan je od eksponata na koji se muzej naročito ponosi. Posjetom ovom muzeju vidjećete fascinantno mnogo očuvanih oklopa, nakita i statua starih preko dvije hiljade godina. Ovaj muzej svjedoči bukvalno svojoj našoj znanosti i historiji kao civilizacije. Samo, posjetite su masovne pa računajte da ćete kroz muzej napredovati samo strpljivo i polagano.

Muzej "Metropolitan" u Njujorku

Ovaj muzej daje akcenat umjetnosti u svojem kolekcionarstvu. Osnovan je davne 1870. godine. Radoznalost o ostatku svijeta bila je velika u Americi tog vremena, jedan muzej koji što je "Metropolitan" morao joj se desiti. Kroz "Metropolitan" šetate se kroz vremena i epohe, primjećujete kako se mijenja oružje, sakralni objekti, umjetnost i predmeti koji su dio svakodnevice.

Muzej u Vatikanu

Ovaj muzej prikupio je veliki broj eksponata kroz vijekove i vođstvo pape, svaki od njih imao je malo drukčiju viziju šta treba prikupljati, koji eksponati su prioritet. Zato ga danas krasi nebrojena umjetnička djela, skupocini predmeti, oruđa i kojišta drugo. Možda najpoznatiji dio muzeja je "Sikstinska kapela", čiji je plafon oslikao čuveni slikar Mikelandelo. Fajni turisti dolaze samo zbog tog kompleksnosti i živosti slika italijanskog genija i danas ostavljaju posjetioce bez daha.

T. K. M.

Pribor za ilo - svidok vrimena

To je štogod bez čega danas ne možemo razmisliti ručak, al nije uvijek tako bilo. Zapravo, ljudi su iznenađujuće dugo ili prstima. U nikim kulturama duže, a nikim kraće. Prva kašika i viljuška nisu se ni pravili već su iz prirode uzimani izduženi komadi stina i drveta koji bi mogli poslužiti za kašasti obrok.

Čoviku je najviše falila kašika, možda baš zbog meda koji se zdravo zna ulipiti po prstima, a kadgod je bio važnija namirnica neg danas. Kašike su se antičko vrijeme pravile čak i od rogova bivola, primitivnim alatima koji su dozvoljavali njevo oblikovanje. Lakše je klesati rog, neg kamen o kamen. Kasnije su Egipćani i Grci počeli livati kalupe za kašike od razni metala, bakra, srebra, itd. Ko je bio imućan mogao je imati i ukrašene kašike ručnim rezbarenjom, običan svit zadovoljavao se funkcionalnom kašikom bez ikakvog dekora, koja je češće bila drvena, neg od metala.

Nož je kadgod bio pribor samo lovaca, koji su na licu mesta sikli svoju lovinu. Ako je plen zdravo težak za poneti, siče se samo najfinije meso, a drugo se ostavlja grabljivicama. Kako se meso pristalo samo peći na vatri, nož je zatribo i onima koji čekaju lovce da se vrate. Postoje opšti pribori za iletu, a ne samo oruđa za lov. Viljuške su najmlađi dio „trojke“ s astala.

U sridnjem vijeku bila je prisutna na dvorovima, al je običan svit gledao na to ko još jednu od ćaknuti ideja bogatog svita. U to vrijeme nije bila ritkost viljuška sa samo dva zupca, krupnija od današnji. Takom viljuškom ili su se krupniji komadi mesa, za manji zalogaj i manire za astalom u sridnjem vijeku nije se tušta marilo. Vremenom, kako se kvalitet života obični ljudi sve više podizao došli su na svit i male kašikice, za čaj, kafu i kolače. Ko i manja viljuška, slične namine. Ko i kroz mnogo šta, kroz pribor za iletu uočavamo nastojanje ćovika da dostigne bolji kvalitet življenja, više standarde, lipši i funkcionalniji dizajn svega što je osmislio.

Radovi đaka OŠ "Ivan Milutinović", Subatica

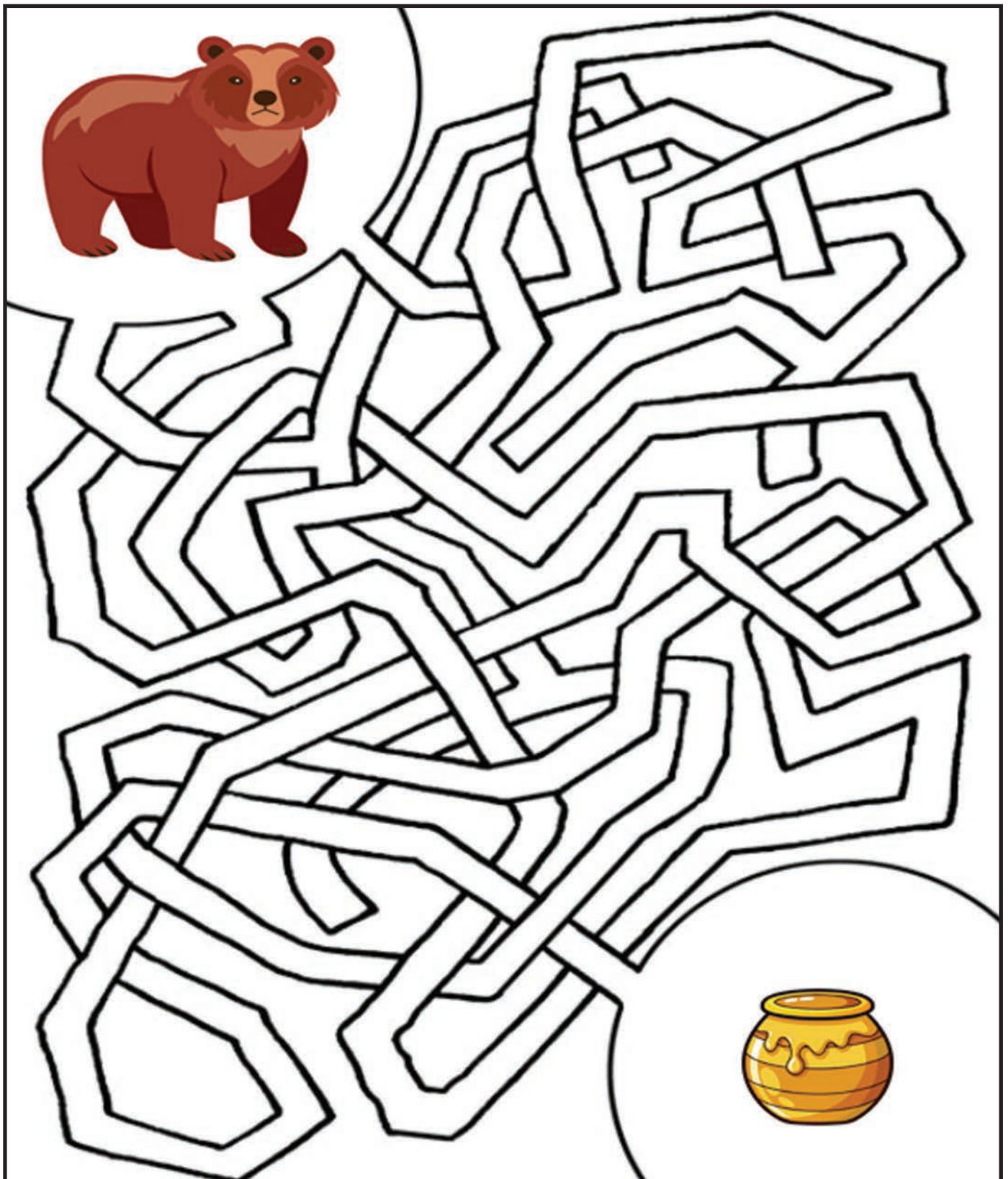
VAŠI RADOVI

Radovi đaka OŠ "Ivan Milutinović", Subatica

Pomozi ovom medi da nađe put do vrča s medom.

Ko šta ide?

Poveži svaku životinju s ranom koju ide.

BOJANKA

VICOVI

RAZLOG

Biže dvi palačinte iz restorana, jedna trči ko šibnuta, a druga svako malo pa zastajkuje:

- Dobro, šta sad opet staješ? Uvatiće nas ovako...
- Lako je tebi ti nisi ni mazana još, a ja sam puna orasa i šećera!

RĐAV KER, GORI KOMŠIJA

Pokuca komšija na Josina vrata:

- Izvin'ite na smetnji, al samo da kažem da je vaš ker ukro papuče s našeg praga...
- Naldar? Pa zašto onda bos tu leži kod mene?

IDU, BOME

Divane Šime i bačo:

- Jel istina da velike ribe idu manje?
- Idu, bome.
- Pa di one u moru nađu otvarač za konzerve...?

OSMA SRIĆA

Sidi čovik u bašti kafea i zove konobara:

- Konobar, donesite mi molim vas šećer u kocki.
- Šta će vam, pa metili ste sedam kockica u šolju na moje oči.
- Jeste, al sve friško potonu...

SVE PO PROPISIMA

Kupijo Pere na stareškoj peci biciglu, pa je sav srićan tira kući.

Zaustavi ga policajac i upita:

- Jel ti ta bicigla ispravna?
- A zašto ne bila? Pa sad sam je kupio!
- Vidiš valjda da nema svitlo, blatobran, zvonce...
- kaže policajac i naplati mu kaznu.
- Pere plati i počme se od srca smijati.
- Šta je sad smišno?, pita ga policajac.
- Kaku će tek kaznu platit moja Mara!? Ta ona ni biciglu nema!

MALI HEMIČARI

Pita mater Josu:

- Jal Josu, šta ste učili u škuli danas?
- O nikim tečnim eksplozivima i kako se to miša u laboratoriji.
- A šta sutra radite u škuli?
- U kojoj škuli?

